

Hrant Dink'in arkadaşları davanın takipçisi ama...

Görünürlük sözcükleri

Dört buçuk yıldır arpa boyu yol katedilmesine izin verilmeyen Hrant Dink cinayetinin hissettirdiği tam da bu değil mi: Ağır, öldürücü bir sessizlik...

KARIN KARAKAŞLI

Hani Küçük Prens misali, çocuk kitabı görünüp aslında toplum eleştirisi getiren, derin felsefi anlam bir o kadar da yalın kitaplar vardır ya, Brigitte Labbé'nin 'Çıtır Çıtır Felsefe' serisi işte onlardan biri. **Günışığı** Yayınları'nın konuğu olarak Tüyap Kitap Fuarı'na katılan ve serinin 20. kitabı 'Söz ve Sessizlik' şerefine minik okurlarıyla buluşan Labbé, "Bir günlüğüne görünmez olacak bir sihre sahip olsaydınız ne yapardınız?" diye sordu.

Çocuk milletinin dürüstlüğü karşısında kendi korkaklığından utanıyor insan. Muhteşem bir tartışma başlıyor. Kaale alınmanın, eşit birey sayılmanın verdiği özgüvenle çocuklar, "Kitap çaldık"tan "canımızı sıkanlara istediğimizi yapardık" a varıncaya kadar, en açık karşılıkları veriyor. Labbé'nin istediği de zaten bu... Hak nerede başlar, özgürlük somut olarak hayatta neye tekabül eder, onu söylüyor çocuk arkadaşlarıyla. Onlara ve aslında hepimize sözün ve sessizliğin gücünü anımsatıyor bir kez daha.

Labbé'nin kendi özgürlüğümüzü genelini özgürlüğü için kimi zaman azıcık kıstığımız ve ancak bu şekilde hep birlikte özgür olabildiğimiz ideal toplumunu, birebir çocuklarla kurduğu eşit, özgür ilişkide yaşarken, parmak kaldırıp söz hakkı verilmeyen sınıflar, teneffüste güldü diye müdürden tokat yemeler, cetvelin avuçtaki yakıcılığı ve bitmek bilmeyen tarih nutukları

geldi aklıma. Ne çok sustuk, ne çok susturulduk çocukluğumuzdan beri. Ve sözcüklere ne kadar gec, ne kadar özel çabayla kavuştuk. Hâlâ nasıl da hasretiz kendimizi layıkıyla ifade edebilmeye ve gönülümüzce susabilmeye.

Öldürücü ağırlık

Brigitte Labbé'nin son kitabında tekrar tekrar okuduğum, okuduğca içimde yankılanan sözler var: "Kimi zaman konuşmamak, harekete geçmemektir. Kimi zaman susmak, boğulmakta olan birini hiçbir şey yapmadan izlemeye benzer. Sessizlik öldürebilir... Kimi zaman sessizlik, tonlarca ağırlıktadır. Kendimizi ezilmiş hissederiz. Bu ağırlığın altından kalkmak için, durmadan, sürekli, tekrar tekrar yanıtlar ararız. Ama hiç kimse konuşmadığından, doğru yanıtları bulup bulmadığımızı bilemeyiz. Kimi zaman sessizlikleri, yaşam boyu omuzlarımızda taşırız; yaşam boyu arar, ararız ve yaşam boyu kendimizi ağır, çok ağır hissederiz."

Dört buçuk yıldır arpa boyu yol katedilmesine izin verilmeyen Hrant Dink cinayetinin hissettirdiği tam da bu değil mi? Ağır, öldürücü bir sessizlik... Hrant Dink'in belli basın kuruluşları ve kilit isimler tarafından "Türk düşmanı" olarak yaftalanıp açık hedefe dönüştürülmesini müteakip, arka arkaya açılan ve linç gösterilerine dönüşen yargılamalar, bugünkü sessizliği anlamak açısından hâlâ çok manidar. Güpegündüz, İstanbul'un en işlek caddesinde ve elbette tam da gazetesinin önünde vurulan Hrant

Dink'in cinayet anına ilişkin silinen kamera görüntüleri kadar iki ay sonra silinme tehlikesi bulunan ve buna rağmen -ya da tam da bu yüzden- bir türlü Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) tarafından teslim edilmeyen olay günü telefon görüşmeleri kayıtları da sessizliğin karanlığını anlamak için yeter de artar.

Biz işte bu bilgilerle sürdürüyoruz hayatımızı. Savcı tarafından verilen "Bu sadece milliyetçi duyguları kabarmış gençlerin işlediği bir cinayet değildir, Ergenekon örgütünün Trabzon'daki bir hücrenin işidir... Bu hücrenin üst yapı ile örgütsel irtibatları ortaya çıkarılmamıştır" şeklindeki mütala ise sessizliğin bilinçli örgütülüğünü, Devlet'in hep birlikte susma zorunluluğunu olanca çıplaklığı ile ortaya koymuyor mu?

Söz lazım

Cinayetin kerelerce bildirildiği raporlar, bu raporları alıp alıp bir yerlerde kaybeden ve bunun için bir kez bile sorgulanmayan emniyet yetkilileri, amirler, jandarma görevlileri, istihbarat üyeleri, Devletle işbirliğindeki sanıklar, onların her şeyi bilen aileleri, bir şehrin kahvelerinde konuşulan suikast hazırlıkları, karartılan deliller, geçirilen soruşturmalar, tutulmayan tutanaklar ve birleştirilmeyen davalar dört buçuk yıldır hepimizi her Allah'ın günü bir kez daha öldürüyor mu? Ben hayatımda bu kadar çok şey söyleyen, kendini ele veren başka bir sessizlik görmedim.

Bogaza dizili sözler, edilmeyen itiraflar, yeniden ve yeniden üretilen inkâr söylemleri, nefesimizi kesiyor. Bütün bunlar sonunda yaşayamaz hale geliyoruz. Çünkü münferit değil, örgütlü olan

ve Devlet'e işaret eden kötülük hayatın en temel gereksinimi olan güven duygusunu buharlaştırır. O güvenin yokluğunda geri kalan her söz havada salınıp muhabatına ulaşmadan sönmeye mahkumdur.

Kürt sorunundaki o derin sessizlik de bugün öfke ve isyan olarak patlıyor. 30 yılda terör diye görülüp güvenlik önlemleri, işkence, olağanüstü hal, faili meçhul çarklarında öğütülmeye yeltenilen ve her seferinde daha da katmanlaşmış olarak karşımıza çıkan sorun, söze değil silaha havale edildikçe kendini yeniden ve yeniden üretiyor. "Van'da deprem bölgesinde göremediğimiz BDP'yi terörist cenazelerinde görüyoruz" diyor Başbakan. "Siz bu iktidarı devletin içinde bir devlet yapılanmasını öveceksiniz, alkışlayacaksınız? Niçin hükümet, niçin devlet çözüm üretmiyor diye bizleri eleştireceksiniz. Biz kalkıp da devletin içinde devlet yapılanmasını ortaya koyarsak, rahatsız olacaksınız. Dağdan emir alıp Meclis'ten çekilmeyi düşünenler, kalsalar ne olur? Çekilseler ne olur? Onlar olmasa da Meclis çalışmaya devam eder" diye de ekliyor.

Söz, asıl işte böyle bıçak sırtı zamanlarda lazım. Birbirini tuzaklara kısırmak için değil, yol açıp yürüyebilmek için lazım. Üstelik çözümsüzlüğün her türlü süni denemisi, çatışma yığını, karanlık yorgunu bir toplum olarak, güzelim ülkede, üstesinden gelemediğimiz hakikatlerin tutsağı olarak kaybedecek neyimiz var, bir kez de sözün gücüne sığınarak?

Soralım kendimize: Görünmez olabilesek ne yapardık? Görünmezliğin anonimliğini görünürlikte söze tahvil edebilmenin, sözün özü olabilmenin sınavıdır bu. Verebildiğimizde hayat da başka türlü olacak zaten.